

Предговоръ

Настоящиятъ трудъ е резултатъ на едно кратко проучване архивитъ на стария градъ Дубровникъ, както и тия въ градоветъ Римъ, Анкона, Генуа и Венеция. По инициативата на професори отъ нашия университетъ М-вото на Търговията изяви готовностъ къмъ края на 1928 г. да организира едно пробно проучване преди всичко архивитъ на старата дубровнишка република, — съ цель да се даде потокъ за едно документирано проучване стопанската и търговска история на България.

Отъ многобройнитъ трудове на най-добрия познавачъ на дубровнишкия архивъ Иречекъ се знаеше, че въ тая архива се криятъ още много ценни извори за българската история. Обаче указанията за голъмото богатство отъ документи за българскитъ земи презъ епохата на турското господство бѣха много непълни. Още по-малко би могло да се очаква това отъ изследванията и издаденитъ материали на Гелчичъ, Любичъ, Кукулевичъ-Сакчински, Йорга и др. Сжщо и печатниятъ каталогъ на стария уредникъ на архивитъ, Иосифъ Гелчичъ, мжчно би могълъ да ни послужи за цельта. Указанията въ него сж много общи и предимно сж дадени заглавията и датитъ на описанитъ документи. Да се работи съ този каталогъ е невъзможно и поради обстоятелството, че архивата е още недоуредена следъ мѣстенето ѝ презъ време на войната въ Грацъ и обратно. Не всичко е още издирено: много документи липсватъ, а други се намиратъ въ Бѣлградъ. Фактическиятъ уредникъ на архивата, г. Йовица Перовичъ, изключително самъ подрежда голъмото ѝ богатство, а пъкъ месеци сж потрѣбни само за да се дешифриратъ и подредатъ поне една серия документи. Особено голѣми мжнотии създаватъ значителенъ брой документи написани съвършено неграмотно и съ много лошъ почеркъ.

Голъмото богатство и предимство на дубровнишката архива се състои въ ценния материалъ, който съдържа той, на първо мѣсто въ областта на стопанската история на България. Имайки предвидъ, че за сега най-тъмната и неизвестна епоха отъ тая история съставляватъ първитъ вѣкове следъ завладяване Балканския полуостровъ отъ турцитъ, азъ се спрѣхъ главно надъ издирване и проучване изворитъ, засѣгащи 15—17 в., за което богатъ материалъ можахъ да открия въ нѣколко серии документи. На първо мѣсто това сж завещанията на дубровнишкитъ търговци, живущи въ българскитъ земи, които завещанията своевременно сж бивали изпращани да се вписватъ въ специалнитъ за това книги — Testamenta. Най-старитъ завещания на живущитъ въ България дубровчани датиратъ отъ 80-тѣхъ години на